

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Příloha

k usnesení vlády

ze dne 17. srpna 2009 č. 1024

STATUT VLÁDNÍHO ZMOCNĚNCE PRO ZASTUPOVÁNÍ ČESKÉ REPUBLIKY PŘED EVROPSKÝM SOUDEM PRO LIDSKÁ PRÁVA

Článek 1

Poslání vládního zmocněnce

Vládní zmocněnec pro zastupování České republiky před Evropským soudem pro lidská práva (dále jen „vládní zmocněnec“) hájí zájmy České republiky jako demokratického právního státu dodržujícího lidská práva a základní svobody v řízeních podle Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“)¹ před Evropským soudem pro lidská práva (dále jen „Soud“), jakož i před Výborem ministrů Rady Evropy (dále jen „Výbor ministrů“) ve věcech, které navazují na řízení před Soudem, jejichž byla Česká republika účastníkem.

Článek 2

Jmenování vládního zmocněnce

(1) Vládního zmocněnce jmenuje a odvolává vláda. Návrh na jeho jmenování a odvolání předkládá ministr spravedlnosti po předchozím projednání s předsedou Ústavního soudu.

(2) Vládním zmocněncem může být jmenován bezúhonný občan České republiky, který:

- a) získal vysokoškolské vzdělání v rámci magisterského studijního programu v oblasti práva studiem na vysoké škole v České republice,² nebo se orientuje v právním řádu České republiky a získal rovnocenné vzdělání v oblasti práva na vysoké škole v zahraničí, pokud tak stanoví mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, anebo je toto vzdělání uznáno podle zvláštních právních předpisů,
- b) má výbornou znalost jednoho z jednacích jazyků Soudu (angličtina a francouzština) a alespoň dobrou znalost druhého z nich,
- c) výborně se orientuje v problematice mezinárodní ochrany lidských práv,
- d) nezastupuje nebo v posledních dvou letech před předpokládaným jmenováním do funkce nezastupoval stěžovatele v řízení před Soudem.

¹ (Evropská) Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, ve znění pozdějších protokolů, vyhlášená pod č. 209/1992 Sb., ve znění sdělení č. 41/1996 Sb. a sdělení č. 243/1998 Sb.

² § 46 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Článek 3

Kancelář vládního zmocněnce, zástupce vládního zmocněnce

(1) Vládní zmocněnec je zaměstnancem Ministerstva spravedlnosti, v jehož rámci řídí kancelář vládního zmocněnce (dále jen „kancelář“), která je odborem tohoto ministerstva.

(2) Ministerstvo spravedlnosti vytváří potřebné podmínky k plnění úkolů vládního zmocněnce a k zabezpečení řádného fungování kanceláře.

(3) Vládní zmocněnec může z pracovníků kanceláře se souhlasem ministra spravedlnosti ustanovit svého zástupce a pověřit ho ve vymezeném rozsahu výkonem své pravomoci.

Článek 4

Úkoly a pravomoc vládního zmocněnce

(1) Vládní zmocněnec zejména:

- a) vystupuje jménem České republiky v řízení dle Úmluvy před Soudem a Výborem ministrů,
- b) tvoří koncepci obhajoby zájmů České republiky v souladu se svým posláním,
- c) zpracovává stanoviska vlády k individuálním a mezistátním stížnostem podaným k Soudu proti České republice, a je-li to s ohledem na otázky, které stížnost nastoluje, potřebné, i proti ostatním stranám Úmluvy,
- d) vede delegaci České republiky na ústních jednáních před Soudem a rozhoduje o jejím složení,
- e) s příslušnými orgány veřejné moci vytváří koncepci opatření nezbytných k výkonu rozsudků Soudu, navrhuje postup směřující k jejich přijetí a koordinuje vyjádření České republiky pro Výbor ministrů týkající se těchto opatření,
- f) spolupracuje se zmocněnci jiných smluvních států Úmluvy a účastní se v Radě Evropy práce mezivládních expertních orgánů týkajících se Soudu a činnosti Výboru ministrů v řízení podle Úmluvy,
- g) využívá v odůvodněných případech se souhlasem ministra spravedlnosti odbornou pomoc dalších osob,
- h) předkládá ministru spravedlnosti a jeho prostřednictvím vládě návrhy opatření směřujících k naplnění svého poslání,
- i) předkládá prostřednictvím ministra spravedlnosti vládě jednou ročně zprávu o své činnosti.

(2) Nestanoví-li tento statut jinak, vykonává vládní zmocněnec své úkoly samostatně.

(3) Souhlasu vlády k úkonu vládního zmocněnce je třeba, jde-li o:

- a) podání mezistátní stížnosti,

- b) podpis dohody o smírném urovnání stížnosti nebo vydání jednostranného prohlášení vlády za podmínek uvedených v čl. 6 odst. 2 až 4,
- c) jmenování soudce *ad hoc* nebo schválení seznamu soudců *ad hoc*,
- d) další úkony, které si vláda vyhradí ke schválení nebo u nichž si ministr spravedlnosti její souhlas vyžádá.

Článek 5

Spolupráce s orgány veřejné moci

(1) Orgány veřejné moci poskytují vládnímu zmocněnci informace a další součinnost na základě zákona.³

(2) Žádá-li vládní zmocněnec o spolupráci ministerstva, obrací se zpravidla na kontaktní útvary, které určí jednotliví ministři a které jsou prostředníky mezi těmito ministerstvy a vládním zmocněncem. V ostatních případech se vládní zmocněnec zpravidla obrací přímo na vedoucího představitele orgánu veřejné moci, který žádá o spolupráci.

(3) Vládní zmocněnec je oprávněn se obrátit na jakýkoli orgán veřejné moci s výzvou, aby v rámci svých pravomocí bezodkladně učinil kroky nezbytné ke splnění předběžného opatření uloženého Českou republikou Soudem.

(4) Vládní zmocněnec je oprávněn po dohodě s vedoucím Stálé mise České republiky při Radě Evropy pověřit tuto misi některými úkony souvisejícími s jednáním před Výborem ministrů.

(5) Vládní zmocněnec je oprávněn zřídit si poradní orgán pro jakoukoli otázku související s naplňováním jeho poslání obecně nebo ve vztahu k jednotlivým věcem projednávaným Soudem nebo Výborem ministrů.

(6) Orgány veřejné moci nesou náklady na poskytnutí spolupráce vládnímu zmocněnci ze svých rozpočtových prostředků. Ministerstvo spravedlnosti nese ostatní náklady související s naplňováním poslání vládního zmocněnce a s činností kanceláře.

Článek 6

Smírné urovnání stížností

(1) Vládní zmocněnec, na návrh kanceláře Soudu nebo po vzájemném jednání se stěžovatelem, může jménem České republiky v kterékoli fázi řízení před Soudem uzavřít dohodu o smírném urovnání kterékoli stížnosti.

(2) Jestliže má na základě návrhu dohody v jednotlivém případě Česká republika poskytnout plnění ve výši přesahující 5 tis. eur, je vládní zmocněnec povinen si před jejím podpisem vyžádat vyjádření ministerstev financí a zahraničních věcí a ministerstev, do jejichž věcné působnosti spadá problematika nastolená stížností. Podpis dohody vyžaduje souhlas většiny oslovených ministerstev; není-li takového souhlasu dosaženo nebo s podpisem dohody nesouhlasí Ministerstvo financí z důvodu nedostatku finančních prostředků na úhradu plnění ve smyslu čl. 8 odst. 2 věty druhé, vládní zmocněnec může předložit návrh dohody ke schválení vládě.

³ Zákon č. 318/2001 Sb., o poskytování informací a další součinnosti pro účely řízení před Evropským soudem pro lidská práva a před Výborem OSN pro lidská práva.

(3) Jestliže má na základě návrhu dohody v jednotlivém případě Česká republika poskytnout plnění ve výši přesahující 50 tis. eur, vládní zmocněnec předloží návrh dohody ke schválení vládě. Současně může vláda rozhodnout o způsobu úhrady podle čl. 8 odst. 2 věty druhé.

(4) Vládní zmocněnec je v mezích uvedených v odstavcích 1 až 3 a se souhlasem ministra spravedlnosti oprávněn jménem České republiky předložit Soudu též jednostranné prohlášení vlády o tom, že ve vymezeném rozsahu uznává stěžovatelem namítané porušení Úmluvy a že je za určitých podmínek připravena poskytnout stěžovateli nápravu tohoto porušení.

(5) Jestliže návrh dohody předpokládající plnění neurčuje hodnotu plnění v měně euro, přepočítají se částky uvedené v odstavcích 2 a 3 na příslušnou měnu podle devizového kursu České národní banky vyhlášeného v první pracovní den kalendářního měsíce, v němž vládní zmocněnec obdržel návrh dohody od kanceláře Soudu v případě, že tento návrh nebyl ve vzájemném jednání se stěžovatelem změněn; v ostatních případech smírného urovnání v první pracovní den kalendářního měsíce, v němž strany dohodu předběžně uzavřely s výhradou eventuálního schválení na základě postupů uvedených v odstavcích 2 a 3. V případě jednostranného prohlášení vlády se přepočet provede obdobně podle kursu vyhlášeného v první pracovní den kalendářního měsíce, v němž ministr spravedlnosti vydal souhlas podle odstavce 4.

Článek 7

Postup po vydání rozsudku Soudu

(1) Vládní zmocněnec, po pořízení překladu rozsudku, předloží ministru spravedlnosti zprávu o vydaném rozsudku a navrhne další postup (odstavec 2 a články 8 a 9). S obsahem rozsudku vládní zmocněnec vhodnou formou seznámí orgány veřejné moci, jejichž činnosti se právní názor Soudu dotýká z hlediska jejich minulého postupu nebo potřeby rozsudek vykonat, a překlad rozsudku rovněž zveřejní na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti.

(2) Nenabyli-li rozsudek při svém vydání právní moci, rozhodne ministr spravedlnosti na doporučení vládního zmocněnce, zda je účelné podat návrh na postoupení věci velkému senátu Soudu.

Článek 8

Úhrada částek dle rozsudků a rozhodnutí Soudu

(1) Po právní moci rozsudku Soudu, kterým se České republice ukládá zaplatit spravedlivé zadostiučinění, nebo po právní moci rozsudku nebo po vydání rozhodnutí Soudu o vyškrtnutí stížnosti ze seznamu na základě smírného urovnání nebo jednostranného prohlášení vlády, předloží Ministerstvo spravedlnosti překlad rozsudku nebo rozhodnutí Soudu a oznámí výši plnění Ministerstvu financí, které převede příslušnou částku rozpočtovým opatřením z kapitoly všeobecná pokladní správa, položka vládní rozpočtová rezerva, do kapitoly Ministerstva spravedlnosti jako účelově vázané prostředky.

(2) Není-li dostatek finančních prostředků na úhradu podle odstavce 1 ve vládní rozpočtové rezervě, může být úhrada provedena z úspor na jiných výdajích kapitoly všeobecná pokladní správa v souladu s rozpočtovými pravidly, příp. se zmocněním vlády pro ministra financí. Není-li možné potřebnou výši těchto prostředků zabezpečit ani z kapitoly všeobecná pokladní správa, rozhodne o způsobu úhrady vláda na návrh ministra spravedlnosti po předchozím projednání s ministrem financí.

(3) Úhradu následně v souladu s rozsudkem nebo rozhodnutím Soudu provádí Ministerstvo spravedlnosti nebo státní orgán, který vládní zmocněncem úhradou v jednotlivém případě pověřil.

(4) Případné záporné kursové rozdíly vzniklé mezi částkou vypočtenou na základě kursu ke dni vydání rozpočtového opatření a částkou ke dni skutečně realizované platby uhradí Ministerstvo spravedlnosti ze svého rozpočtu.

Článek 9

Další opatření k výkonu rozsudků Soudu

(1) Vyžaduje-li rozsudek Soudu ke svému výkonu přijetí individuálních nebo obecných opatření k nápravě, vládní zmocněncem vyzve příslušné orgány veřejné moci, aby v rámci svých pravomocí učinily veškeré potřebné kroky k přijetí takových opatření.

(2) Časový harmonogram realizace opatření k nápravě stanoví příslušný orgán veřejné moci po dohodě s vládním zmocněncem.

(3) Nedospějí-li vládní zmocněncem a příslušný orgán veřejné moci ve věci opatření k nápravě ke shodě, rozhodne na návrh ministra spravedlnosti o dalším postupu vláda.

(4) Vládní zmocněncem informuje příslušný orgán veřejné moci o projednávání výkonu rozsudku ve Výboru ministrů.

Článek 10

Řízení před Výborem OSN pro lidská práva

Ustanovení tohoto statutu se přiměřeně uplatní na řízení před Výborem OSN pro lidská práva podle Opčního protokolu k Mezinárodnímu paktu o občanských a politických právech.⁴

Článek 11

Ustanovení přechodná a závěrečná

(1) Není-li určitá otázka v tomto statutu výslovně upravena, postupuje se způsobem, který nejvíce dbá na zabezpečení poslání vládního zmocněnce a který zohledňuje pravomoci a povinnosti stanovené tímto statutem.

⁴ Opční protokol k Mezinárodnímu paktu o občanských a politických právech, vyhlášený pod č. 169/1991 Sb.

(2) Zrušují se:

a) Závazné postupy pro ministerstva k zajištění stanovisek a vyjádření vlády České republiky ke stížnostem podaným proti České republice u Evropského soudu pro lidská práva, k zajištění výkonu případných odsuzujících rozsudků tohoto soudu a k ukončení jednotlivých případů formou smírného urovnání záležitosti, tvořící přílohu usnesení vlády ze dne 19. července 2000 č. 735,

b) Statut vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před Evropským soudem pro lidská práva a Kanceláře vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před Evropským soudem pro lidská práva, tvořící přílohu usnesení vlády ze dne 14. května 2001 č. 488,

c) Mechanismus přípravy stanovisek vlády v řízení před Výborem Organizace spojených národů pro lidská práva o oznámeních jednotlivců a Mechanismus implementace názorů Výboru Organizace spojených národů pro lidská práva na oznámení jednotlivců, tvořící přílohu č. 1 usnesení vlády ze dne 22. května 2002 č. 527.

(3) Právní vztahy vzniklé podle aktů uvedených v odstavci 2 nejsou vydáním tohoto statutu nijak dotčeny.

(4) Tento statut nabývá účinnosti dnem jeho schválení vládou.